

Zbiór Orzeczeń

Sprawy połączone C-596/16 i C-597/16
Enzo Di Puma
przeciwko
Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob)
oraz
Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob)
przeciwko
Antoniowi Zecce

(wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez Corte suprema di cassazione)

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2003/6/WE – Wykorzystywanie informacji poufnych – Sankcje – Ustawodawstwo krajowe przewidujące sankcję administracyjną i sankcję karną za ten sam czyn – Powaga rzeczy osądzonej prawomocnego wyroku sądu karnego w postępowaniu administracyjnym – Prawomocny wyrok sądu karnego uniewinniający od zarzutu wykorzystywania informacji poufnych – Skuteczność sankcji – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Paragraf 50 – Zasada *ne bis in idem* – Karnoprawny charakter sankcji administracyjnej – Tożsamość czynu – Artykuł 52 ust. 1 – Ograniczenia w stosowaniu zasady *ne bis in idem* – Przesłanki

Streszczenie – wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 20 marca 2018 r.

1. *Zbliżanie ustawodawstw – Wykorzystywanie informacji poufnych – Zakaz – Sankcje – Obowiązek wprowadzenia przez państwa członkowskie skutecznych, proporcjonalnych i odstrasżających sankcji administracyjnych – Zakres – Możliwość przewidzenia łącznego zastosowania sankcji karnych i administracyjnych – Granica – Poszanowanie zasady *ne bis in idem**

(Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 50; dyrektywa 2003/6 Parlamentu Europejskiego i Rady, art. 14 ust. 1)

2. *Prawa podstawowe – Zasada *ne bis in idem* – Uregulowanie krajowe niepozwalające na prowadzenie, w związku z wykorzystywaniem informacji poufnych, postępowania w sprawie nałożenia administracyjnej sankcji o charakterze karnym w odniesieniu do osoby w stosunku do której zapadło prawomocne orzeczenie uniewinniające dotyczące tych samych czynów – Dopuszczalność*

(Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 50 ust. 1, art. 52 ust. 1; dyrektywa 2003/6 Parlamentu Europejskiego i Rady, art. 14 ust. 1)

3. *Prawa podstawowe – Zasada *ne bis in idem* – Warunki stosowania – Tożsamość czynu – Kumulacja postępowań i sankcji karnych – Kryteria oceny*

(Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 50)

4. *Prawa podstawowe – Zasada ne bis in idem – Ograniczenie – Uregulowanie krajowe przewidujące kumulację sankcji administracyjnej o charakterze karnym i sankcji karnej – Dopuszczalność – Przestanki – Ograniczenie odpowiadające celowi interesu ogólnego – Cel jakim jest ochrona integralności rynków finansowych Unii oraz ochrona zaufania publicznego do papierów wartościowych – Włączenie*

(Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 50, art. 52 ust. 1)

1. W tym względzie należy zauważyć, że art. 14 ust. 1 dyrektywy 2003/6 w związku z art. 2 i 3 tej dyrektywy nakłada na państwa członkowskie obowiązek ustanowienia skutecznych, proporcjonalnych i odstrasżających sankcji administracyjnych za naruszenie zakazu wykorzystywania informacji poufnych. Wprawdzie Trybunał orzekł, że art. 14 ust. 1 tej dyrektywy ogranicza się do stwierdzenia, iż państwa członkowskie zobowiązane są do ustanowienia sankcji administracyjnych mających takie cechy, nie nakładając na nie obowiązku wprowadzenia w ich porządkach prawnych wobec osób wykorzystujących informacje poufne również sankcji karnych (zob. podobnie wyrok z dnia 23 grudnia 2009 r., Spector Photo Group i Van Raemdonck, C-45/08, EU:C:2009:806, pkt 42), niemniej jednak państwa członkowskie mogą ustanowić w swoich porządkach prawnych przepisy przewidujące możliwość łącznego zastosowania sankcji karnych i administracyjnych, aczkolwiek w granicach określonych w prawie Unii, zwłaszcza tych, które wynikają z zasady ne bis in idem zagwarantowanej w art. 50 karty, a których to granic – w myśl art. 51 ust. 1 karty – należy przestrzegać przy stosowaniu tego prawa.

(zob. pkt 26)

2. Wykładni art. 14 ust. 1 dyrektywy 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie wykorzystywania poufnych informacji i manipulacji na rynku (nadużyć na rynku) w związku z art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy dokonywać w ten sposób, że przepis ten nie stoi na przeszkodzie przepisom krajowym, które nie dopuszczają możliwości prowadzenia postępowania w sprawie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej po wydaniu przez sąd karny prawomocnego wyroku uniewinniającego, stwierdzającego, iż zarzucany czyn nie wypełnia znamion przestępstwa określonego w przepisach dotyczących wykorzystywania informacji poufnych, który to czyn stanowił podstawę wszczęcia tego postępowania administracyjnego.

W tym względzie należy zauważyć, że ani w art. 14 ust. 1, ani w żadnym innym przepisie dyrektywy 2003/6 nie sprecyzowano, jaki skutek odnosi prawomocny wyrok uniewinniający sądu karnego w postępowaniu w sprawie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej. Dodatkowo, z uwagi na rangę zasady powagi rzeczy osądzonej zarówno w unijnym, jak i w krajowych porządkach prawnych, Trybunał orzekł, że prawo Unii nie wymaga odstąpienia od stosowania krajowych norm procesowych przyznających danemu orzeczeniu powagę rzeczy osądzonej (zob. podobnie, w odniesieniu do zasady skuteczności, wyroki: z dnia 10 lipca 2014 r., Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067, pkt 58, 59; a także z dnia 6 października 2015 r., Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, pkt 28, 29).

Tego rodzaju rozwiązanie pozostaje bez uszczerbku dla przewidzianej w art. 3 protokołu nr 7 do EKPC możliwości wznowienia w danym wypadku postępowania karnego w razie zaistnienia nowych lub nowo ujawnionych faktów lub dopuszczenia się w poprzednim postępowaniu rażącego uchybienia, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy.

Powyzsza wykładnia znajduje potwierdzenie w art. 50 karty.

W tym względzie należy zauważyć, że z uwagi na cel w postaci ochrony integralności rynków finansowych oraz ochrony zaufania publicznego do instrumentów finansowych kumulacja postępowań i sankcji o charakterze karnym rozpatrywanych w postępowaniu głównym może być uzasadniona, jeśli

te postępowania i te sankcje służą – dla realizacji owego celu – celom uzupełniającym, których przedmiotem są w danym wypadku różne aspekty tego samego bezprawnego zachowania (zob. dzisiejszy wyrok *Garlsson Real Estate*, C 537/16, pkt 46).

Jednakże możliwość prowadzenia postępowania w sprawie nałożenia administracyjnej sankcji pieniężnej o charakterze karnym, takiego jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, w obliczu prawomocnie zakończonego postępowania karnego, uzależniona jest od ścisłego przestrzegania wymogów zasady proporcjonalności (zob. dzisiejszy wyrok *Garlsson Real Estate*, C-537/16, pkt 48). Tymczasem w sytuacji takiej jak sytuacje rozpatrywane w postępowaniach głównych prowadzenie postępowania w sprawie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej o charakterze karnym w oczywisty sposób wykracza poza to, co jest konieczne do realizacji celu wskazanego w pkt 42 niniejszego wyroku, ze względu na istnienie wyroku uniewinniającego sądu karnego stwierdzającego brak wypełnienia znamion przestępstwa podlegającego karze przewidzianej w art. 14 ust. 1 dyrektywy 2003/6. Należy dodać, że z redakcji owego art. 50 wynika, iż ochrona przysługująca na podstawie zasady *ne bis in idem* nie ogranicza się do sytuacji, w której dana osoba została skazana wyrokiem karnym, lecz również odnosi się do sytuacji, w której osoba ta została uniewinniona.

(zob. pkt 30, 31, 35, 37, 39, 42–44, 46, sentencja)

3. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 38)

4. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 42)